

Õigus vabadusele

Demokraatia tagab inimestele õiguse valida. 16. oktoobril võime oma õigust kasutades valida endale uued volikogude koosseisud, kuid samas on võimalus ka mitte valida. Kuid siis teame, et valivad teised.

Samamoodi on meie riigil võimalus valida, millist teed pidi minnakse edasi oma majandusega – kas läheme edasi põhjanaabrite odava allhanke maana või toetame siiski Eesti oma uuenduslike ettevõtete arengut. Teine variant oleks rahva tuleviku silmas pidades kindlasti soovitam, kuid nõuab esialgu täiendavaid pingutusi ja raha, kuid ennekõike valikuid. Riigikogu menetluses on Isamaaliidu eelnõu luua Eestisse Arengufond. Autoriteetset rahvusvahelisel konverentsil “Eesti, Läti, Leedu – 15 kuud Euroopa Liitu”, mis toimus Euroopa Rahvapartei (EPP) liidrite osalusel 26. augustil Toompea lossi valges saalis, kutsus esimees Tõnis Lukas üles algatama Euroopa arengu kiirendamiseks ellukutsutud nn Lissaboni protsessi toetamiseks Tallinna protsessi. Teisisõnu alustada Eestis juba lähiaastatel üleminekut uuele, kõrgtehnoloogilisele, teadmisepõhisele ja loodust säästvale majandusele. Eesti vajak pärast tänaseks juba raugenud Tiigrihüpet uut majanduslikku tõuget – Lõvihüpet. Arengufondist peakski saama see koht, kuhu on keskendunud meie intellektuaalsed ja rahalised võimalused sellist hüpet ette valmistada ja ellu viia.

Mõned valikud oleks Eesti justkui juba aastate eest ära teinud – Ida-suuna asemel oleme end jõuliselt kehtestanud Lääne julgeoleku- ja majandusorganisatsioonides, oleme EL-i ja NATO täieõiguslikud liikmed. Kuid Keskerakonna poliitikele ilmselt see valik ei meeldi, mis väljendub haridus- ja majandusministrite ülimalt truualamlikes tegudes ja mõtteavaldustes Venemaa praeguse režiimi suhtes. Rääkimata jöhrkrast rünakust eestluse vastu Kohtla-Järvel sealset ainsat eestikeelset kooli venestades.

Tahaks loot, et midu euroopalikuks peetav Reformierakond oma lähedase koalitsioonipartneri kõiki välispoliitilisi algatusi ei toeta, kuid sealte pole samas tulnud ka mingeid tõsiseid reageeringuid – nagu Andres Herkel siinses lehenumbris kirjutab „on lõpule jõudmas meie välispoliitika allalaskmise protsess”. Suures poliitikas on aga paratamat, et juba tehtud valikuid tuleb ka pidevalt kaitsta – jäädes tukkuma, lastes end uinutada kättevõidetud europarkettide läikest, hakkavadki valikuid tegema repsid ja savisaared ning kallilt võidetud vabadus võib olla taas läinud!

Lisaks välispoliitika lõdvenemisele kavatses praegune valitsuskooalisioon muuta sisemiselt nõrgaks ka sisejulgeoleku – politsei ameti likvideerimise ja piirivalve nudimine sisuliselt passikontrolõrideks lööb sügava haava meie raskesti saavutatud turvatundesse. Keegi ei saa meid väljastpoolt ka aidata, kui me ennast ise nõrgaks teeme.

Vabaduse saatusest tänapäeva maailmas ning selle vahekorras demokraatiaga soovitab Isamaaleht lugeda Jüri Adamsi poolt tõlgitud ja siinses lehenumbris tutvustatud Fareed Zakaria raamatust „Vabaduse tulevik”. Minevikust saame aga tuge, kui taas kord pöördume Eesti Kongressi vaimu ja eesmärgikindluse lätete poole, mida võimaldab siinses lehenumbris reklaamitav teaduskonverentsi kogumik “Eesti Kongress 15”.

Toimetus

Wismari 11, 10136 Tallinn
Tel: 669 1070, e-post: info@isamaaliit.ee
Toimetusel on õigus tekste selguse huvides toimetada ja lühendada.
Väljaandja: Isamaaliit
Trükk: Printall

Kurbmäng välispoliitikaga

Haridusminister Reps (poolnutuselt):

“Nad kasutasid mind ära. No hullusti kasutasid ära! Andsid süüa ja juua ja tilgutasid unerohu ja siis läks vene keel ka meelest ära. Ja siis see Laar kaebas, kui ma midagi valesti ütlesin. Kitupunn! Tema pärast läks kõik kella külge.”

(Pisut rõõmsamalt):

“Õige jah, Laar on süüdi! Laar ongi kõiges süüdi!”

Peaminister Ansip (isalikult): “Ma räägin tüdrukuga. Kõigepealt me õpime koos mari keele selgeks: ik, kok, kum, nyl, vich!”

Majandusminister Savisaar (kurjalt): “Jätke Reps rahule! Meil on Putiniga leping selle kohta. Jah, vihmaussikesed, meil on nii vinge leping, et algul räägime, mida tahame, aga pärast maksame kätte – igaihe eest!”

Välisminister Paet (jalalt jalale hüppeldes): “Mis pagana välispoliitika? Tegelikult olen ma Liivimaa parim linnapea. Valige-mind, valige-mind!!!”

Kurb küll, aga umbes nii võiks ette kujutada Vabariigi Valitsuse vestlusringi välispoliitika ja Marimaa teemadel. Meil on haridusminister, kes ühe intervjuuga laseb allavett kõik Eesti saavutused maride olukorra teadustamisel, ning meil on välisminister, kes selle asemel, et oma tööd teha, sukeldub kaelani kommunaalpoliitikasse.

Viimast tõika pole isegi piisavalt imeks pandud. Kui juhtusin ühele kolleegile Euroopa Nõukogu

Andres Herkel
Riigikogu Isamaaliidu fraktsiooni esimees

parlamentariseerimise asambleest mainima, et Eesti uus välisminister on lasknud end seada Tallinna linnaapeakandidaadiks, siis hakkasid ta silmad imestuse pärast pealust välja tungima. Kui kõrvalt vaadata ja mitte olla Eesti poliitika argipäevast rikutud, siis kõlab see õige jaburalt. Kas välispoliitika pole

Eestile põrmugi tähtis? Kas välisministri post saab olla põgus ja vähetähtis vahepeatus selleks, et tegeleda millegi tähtsamaga?

Nii küsides ei taha ma Tallinna probleme ja kohalike valimiste tähtsust põrmugi madaldada. Küsimus on selles, millise signaali ja väärtuskuvandi annab selline samm Eestist välja. Üks asi on ministrite kandideerimine volikogudesse – see on sisult küsitav, kuid nimekirjapõhine valimissüsteem, kus mandaadi saab edasi anda sama nimekirja järgmisele häälekogujale, annab sellele mingigi loogika. Seni on vähemalt peaministritel olnud taipu kohalikest valimistest kõrvale hoida. Hoopis teine asi kui ükskõik millise ministri kandideerimine on välisministri – sisuliselt ju riigi viisikaardi! – esitlemine linnaapeakandidaadina.

Paistab, et sellega on lõpule viidud välispoliitika allalaskmise protsess, mis algas juba enne liikmelisuse saavutamist Euroopa Liidus ja NATO-s. Välispoliitika on lükatud poliitilise vaatevälja perifeeriasse. Kui enne pingutati kindlate eesmärkide nimel ja protsessi juhiti kindla käega, siis nüüd on tegemist

justkui kolmandajärgulise valdkonnana. Selle sisuliseks väljenduseks on kandva idee kaotsimine. Me ei tea, mida me tahame saavutada.

Tõsi, kui minister Paet kevadel Riigikogu ees esines, siis nimetas ta prioriteediks uute demokraatiate toetamist Ukrainas, Gruusias (Georgias), Moldovaas jm. Paraku puudub sel rõhuasetusel sisuline kate. Meie panus käib paremal juhul läbi rahvusvaheliste organisatsioonide, kus mõned tublid Eesti spetsialistid on koha leidnud. Samas oleme visalt hoidunud näiteks saatkonna avamisest Gruusias. See pisike kokkuvõtte ajaloo sõlmpunktis on väiklane ning pikas vaates kahjulik.

Kahjuks iseloomustab Eesti välispoliitikat juba pikemat aega selgete seisukohtade puudumine ja inertne kaasaloksumine. Ta toimib nii, nagu head aparaadid mõnda aega vastu peavad – ilma juhtimata. Kogunud diplomaadid saavad hakka.

Selles kaasaloksumises lasevad võimupoliitikutud hea meelega tükikesel Saakašvili ja Juštšenko oreoolist enda peale paista – vähemalt senikaua, kui see oreool särab. Tõesti, meil on neis riikides hea maine ning meie kogemusi reformide läbiviimisel hinnatakse kõrgelt. Samas pole me riigina vaevunud selle nimel tõsiselt pingutama, et sõpradel Gruusias ja Ukrainas nõu ja jõuga abiks olla.

Vahepeal arendavad erakonnad, ministrid ja riigikoguliikmed diplomaatiat ja välisuhtlust nii-öelda omaenese tarkusest. Keskerakonna lepingust Putini parteiga ja minister Repsi avaldusest Marimaal koolielu

õitsengu kohta on kõik kuulnud. Vähem on teada sellest, kuidas mõned respublikaanid ja reformierakondlased hämaraid rahaallikaid kasutades Aserbaidžaani vahet käivad, et siis sealsele režiimile viksiilt kiidulaulu laulda. Armeenlaste kutsel ja kulul Jerevanis käinud keskerakondlane ja rahvaliitlane sidusid end parlamentaarse ühendusega, kuhu lisaks koduarmeenlastele kuuluvad peamiselt armeenia päritolu saadikud teistest riikidest. Eesti poliitik läheb välja pandud sööda peale nagu kärbes liimile.

Seega pole Mailis Repsi küündimatu vastus Vene televisioonile mitte erand, vaid midagi sellist pidi varem või hiljem juhtuma. Reps lihtsalt on minister ja ta komistas tundliku teema peale. Aga nii võib veel juhtuda, kui me sama lõdval lainel jätkame.

Näiteks on Tallinna linnaape ja Põhja-Tallinna vanem alustanud NATO mereväebaasi “sundlikvideerimist” Miinisadamal. Pole isegi tähtis, kas tegemist on suure kinnisvarahuviga või süüdimatu lilledapsikusega – hukutav ja Eestile ohtlik rumalus on see mõlemat pidi.

Põhiseaduse järgi ei ole rahvaesindaja oma otsustes saadikumandaadiga seotud. Võimaluse korral oleks siiski hädatarvilik vältida lollust, lihtsameelsust ja osetavust. Seesama käib ka ministrite ja linnaapeade kohta.

Isamaaliidu asi on kurbmäng lõpetada ning pakkuda professionaalsust – seda poliitika kõigil tasanditel.

RUUPOR

Kas Eesti rahvas jääb püsima?

Tere, Minu arvates on see absurdne küsimus. Loomulikult jääb. Kõik eeldused selleks on olemas – ilusa kõlaga rahvuskeel, küllaltki omapärane rahvuskultuur, lühike, kuid kangelaslik ajalugu ja – kõige olulisem tegur – sõltumatu rahvusriik.

Kõigepealt meenutan, et eestlasi ei ole kunagi olnud palju. Ometi nad ei saksastunud 19. sajandil ega venestunud 20. sajandil. Miks nad peaksid assimileeruma 21. sajandil eurooplaste hulka? Pealegi niisugust rahvust ei ole ega teki kunagi.

Eesti kultuurist. Meil on, mille üle uhkust tunda. Ei ole sugugi tähtis, kui suur on rahva arv. Oluline on, kui tugev on tema vaim. Kultuur ei tunne piire. Tähtis on kvaliteet, mitte kvantiteet. Eestlased on andnud ja võivad ka tulevikus anda oma panuse maailma kultuurivaramusse.

Viimane ja kõige raskem probleem on negatiivne iive. Meil sünnib vähe lapsi, see on tõde. Aga kas keegi on püüdnud noortele selgitada, millest nad tulevikus ilma jäävad? Suurim õnn elus on hoida süles last, kes paneb oma käed ema (isa)

kaela ümber ja ütleb “Ma armastan sind!”. Kallid kaasmaalased, ma tahaksin väga, et te kõik seda õnne mitmekordselt naudiksite.

Elhonen Saks
Eesti Vabariigi Valgetähe teenetemärgi kavaler

Raha tapab inimest!

Mis mind kõige enam kurvaks teeb? Ausalt ei anna ära elada. Mina, käsitöölisena näen, kui raske on ettevõtjal algust teha. Tal on raske maksta palka oma tööliste. Maksud on kõrged ja tulu on vaid 500 krooni.

Inimväärikusel on piirid. Tuleb mõista, et kohus pole lahendus.

Lahenduseks on keskmise palga tõstmine. Samuti tulumaksumiinimumi tõstmine.

Tahaks mainida veel, et haridusse tuleb investeerida. Ja oluliselt õpilasi distsiplineerivaks vahendiks on koolivorm.

Sirje Aava
Rakverest